

НАРОДЖЕННЯ КРАЇНИ

Від краю
до держави

Назва, символіка,
територія
і кордони України

ІСТОРІЯ БЕЗ ЦЕНЗУРИ

94(477)
Н 30

НАРОДЖЕННЯ КРАЇНИ

Від краю
до держави

Назва, символіка,
територія
і кордони України

ХАРКІВ КЛУБ
2017 СІМЕЙНОГО
ДОЗВІЛЛЯ

УДК 94(477)
ББК ТЗ(4Ук)6-4
Н28

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

За підтримки
Інституту історії України НАН України
Історичного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
Українського інституту національної пам'яті

Рекомендовано до друку вченою радою історичного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 10 від 22 жовтня 2015 р.)

Авторський колектив:
*Кирило ГАЛУШКО, Андрій ГРЕЧИЛО,
Сергій ГРОМЕНКО, Геннадій ЄФІМЕНКО,
Максим МАЙОРОВ*

Упорядкування *Кирила Галушка*

Рецензенти:
*Г. Боряк, доктор історичних наук, член-кореспондент НАН України
В. В'ятрович, доктор історичних наук*

Громадський просвітницький проект «ЛІКБЕЗ. Історичний фронт»

ЛІКБЕЗ.
історичний фронт

Дизайнер обкладинки *Кирило Ткачов, Владислав Проконів*

- Д. Вортман, картини, 2016
- К. Галушко, А. Гречило, С. Променко, Г. Єфіменко, М. Майоров, текст, 2016
- Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2016
- Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», художнє оформлення, 2016

ISBN 978-617-12-0142-2 (дод. наклад)

Зміст

Вступ.....	5
УКРАЇНА: НАЗВА КРІЗЬ ВІКИ (К. Галушко).....	8
ШЛЯХ НА КАРТУ: ФОРМУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ (К. Галушко).....	18
Україна до появи України.....	19
Від Дикого Поля до «країни козаків».....	56
Від Малоросії до України.....	78
Повернення на політичну карту Європи: 1914—1918 рр.....	102
УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ КОРДОН (М. Майоров).....	112
На порозі великих потрясень.....	112
Світова війна.....	115
Російська революція.....	119
Розпад Австро-Угорщини.....	127
Паризька мирна конференція.....	129
Польсько-українська війна.....	136
Зміни позицій щодо кордону в 1920—1921 рр.	145
Interbellum.....	152
Початок Другої світової війни.....	156
Боротьба в затінку німецької окупації.....	161
Від протистояння до добросусідства.....	166
УКРАЇНСЬКО-БІЛОРУСЬКИЙ КОРДОН (М. Майоров).....	172
ФОРМУВАННЯ КОРДОНУ УКРАЇНИ З РУМУНІЄЮ І МОЛДОВОЮ (М. Майоров).....	181
ФОРМУВАННЯ КОРДОНУ УКРАЇНИ НА ЗАКАРПАТТІ (М. Майоров).....	194
СХІДНИЙ КОРДОН (Г. Єфіменко).....	205
Доба Української Центральної Ради (березень 1917 — квітень 1918 р.).....	206
Доба Української Держави (квітень-грудень 1918 р.).....	222
Перші ради: радянська УНР та Донкривбас (грудень 1917 — квітень 1918 р.).....	228

Другий прихід більшовиків (грудень 1918 — серпень 1919 р.).....	236
Зміни лінії кордону між УСРР та РСФРР після остаточного опанування України більшовиками (1920—1928 рр.).....	245
КРИМ (С. Променко).....	257
Античність.....	258
Між трьома цивілізаціями.....	267
Кримське ханство і Російська імперія.....	271
Револуція та радянські часи.....	274
Крим у незалежній Україні.....	277
УКРАЇНСЬКІ ТЕРИТОРІАЛЬНІ ТА НАЦІОНАЛЬНО- ДЕРЖАВНІ СИМВОЛИ (А. Гречило).....	279
Символи Руського королівства.....	281
Земельні символи українських адміністративних територій у складі Польщі й Великого князівства Литовського.....	287
Поява поняття «національний герб».....	298
Символи українських земель у складі монархій Габсбургів та Романових.....	302
Утвердження загальнонаціональних символів: 1917—1920 рр.....	310
Карпатська Україна.....	328
Державно-територіальні символи Радянської України.....	332
Утвердження сучасних державних символів України.....	338
Література.....	347